

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 29 octombrie 2025

Domnului Mircea ABRUDEAN
Președintele Senatului

În temeiul articolului 77 alineatul (2) din Constituția României, republicată,
formulez următoarea

CERERE DE REEXAMINARE**asupra****Legii pentru modificarea art. 597 alin. (2), (2¹) și (8) din Legea nr. 135/2010
privind Codul de procedură penală**

La data de 11 octombrie 2025, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea art. 597 alin. (2), (2¹) și (8) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (PL-x nr. 180/2025). Legea are ca obiect de reglementare modificarea unor dispoziții privind executarea hotărârilor penale și procedura la instanța de executare a acestora.

Potrivit articolului unic din lege: *«La articolul 597 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, alineatele (2), (2¹) și (8) se modifică și vor avea următorul cuprins:»*

„(2) Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată numai când instanța dispune acest lucru.

Administrația Prezidențială - Cămară Ordinilor
CAI...1035...129.10.2025

SENATUL ROMÂNIEI
Nr.11/481...30-10-2025

(2¹) Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ participă la judecată în vederea rezolvării situațiilor reglementate în prezentul titlu prin intermediul videoconferinței, la locul de deținere, în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului.

(8) Judecarea contestației la hotărârea primei instanțe se face în ședință publică, cu citarea persoanei condamnate. Condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ este adus la judecată numai când instanța dispune acest lucru. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă. Prevederile alin. (5) se aplică în mod corespunzător».

Astfel, legea transmisă la promulgare modifică art. 597 alin. (2), (2¹) și (8) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală în sensul instituirii regulii potrivit căreia aducerea la judecată în fața instanței de executare a condamnatului aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ se face **numai când instanța dispune acest lucru**, participarea la judecată, în fond, putându-se realiza prin intermediul videoconferinței, la locul de deținere, în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, a interpretului, fără a mai fi necesară îndeplinirea condiției referitoare la existența acordului condamnatului pentru judecarea cauzei prin videoconferință.

De asemenea, potrivit legii supuse reexaminării, dispoziția referitoare la judecarea căii de atac, respectiv a contestației la hotărârea primei instanțe, ipoteză reglementată de art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală, se modifică în același sens, respectiv aducerea la judecată a condamnatului aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ se va face **numai când instanța dispune acest lucru**.

Intervenția legislativă realizată de legea supusă reexaminării nu vizează prevederile referitoare la obligativitatea citării persoanei condamnate, a participării procurorului, a publicității ședinței de judecată. De asemenea, din textul modificat, rămân neschimbate prevederile care stabilesc că „*decizia instanței prin care se soluționează contestația este definitivă*”, respectiv trimiterea la aplicarea prevederilor art. 597 alin. (5) „*în mod corespunzător*”.

Potrivit art. 597 alin. (5) din Codul de procedură penală, care consacră o normă de trimitere: „*Dispozițiile cuprinse în titlul III al părții speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol se aplică în mod corespunzător*”.

Prin această normă, legiuitorul a stabilit aplicarea normelor generale din titlul III privind judecata și în cazul executării hotărârilor penale, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu dispozițiile speciale din titlul referitor la executarea hotărârilor penale și să nu fie contrare acestora din urmă.

Din perspectiva structurii actului normativ și într-o interpretare sistematică, dispozițiile art. 597 Cod procedură penală fac parte din Capitolul IV al Titlului V intitulat „*Executarea hotărârilor penale*” și cuprind dispoziții comune de procedură, aplicabile la instanța de executare a hotărârilor penale, în cauze ce vizează diferite cereri adresate de persoanele condamnate instanțelor judecătorești, după rămânerea definitivă a hotărârii, prin intermediul contestației la executare.

Având în vedere conținutul normativ al legii transmise la promulgare – cel de instituire a unor norme noi de procedură, prin care este lăsată la aprecierea instanței participarea persoanei condamnate private de libertate la ședințele de judecată în etapa soluționării unei contestații la executare -, ținând cont de importanța domeniului reglementat și necesitatea unor norme clare, coerente și aplicate în mod unitar, apreciem că se impune reanalizarea de către Parlament a soluțiilor legislative propuse prin această lege, pentru o serie de considerente expuse în cele ce urmează.

Din interpretarea sistematică a celor trei alineate modificate ale art. 597 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, nu rezultă dacă persoanei condamnate, aflate în executarea unei pedepse privative de libertate, îi este garantată participarea prin videoconferință la judecarea contestației prevăzute la art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală, adică a căii de atac la hotărârea primei instanțe, în ipoteza în care instanța nu dispune aducerea la judecată a acesteia.

În absența unor precizări exprese în acest sens, rezultă că legiuitorul nu garantează posibilitatea pentru persoanele private de libertate, aflate în executarea unor pedepse sau măsuri educative, aplicate prin hotărâri definitive, de a participa la judecarea contestației prin videoconferință, dacă instanța nu dispune aducerea ei la judecată.

Așadar, prin dispozițiile art. 597 alin. (8) din Codul procedură penală, referitoare la judecarea contestației la hotărârea primei instanțe, legea supusă reexaminării instituie pentru persoana condamnată privată de libertate un regim juridic diferit la judecata în calea de atac față de cel instituit prin prevederile art. 597 alin. (2¹), unde aceeași persoană, condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ, participă la judecata în fond a contestației la executare, prin intermediul videoconferinței, dacă instanța decide că nu e cazul să fie adus de la locul de detenție.

În aceste condiții, dată fiind situația juridică identică a celor două categorii de persoane, crearea unui tratament juridic diferențiat constituie o discriminare a persoanelor condamnate, în faza judecătății în calea de atac a contestațiilor la executare, din perspectiva dreptului la apărare și accesului liber la justiție.

Din analiza conținutului normativ al art. unic din legea supusă reexaminării, cu referire la modificările aduse art. 597 alin. (2) și alin. (8) din Codul de procedură penală, nu rezultă existența unor garanții pentru participarea nemijlocită a persoanei condamnate aflate în stare de detenție sau internate într-un centru educativ la judecarea cauzei sale, în ipoteza în care instanța nu dispune aducerea la judecată a acesteia.

Dacă în cazul judecării în fond a contestației la executare s-ar putea deduce, din interpretarea coroborată a prevederilor art. 597 alin. (2) și (2¹) din Codul de procedură penală, că participarea prin videoconferință, dacă instanța nu dispune aducerea condamnatului, este alternativa firească a participării la judecată a acestuia, la judecata în calea de atac, ipoteză prevăzută de alineatul (8) al art. 597, această posibilitate nu este prevăzută în mod expres de textul de lege și nici nu se poate deduce din cuprinsul textelor de lege la care legiuitorul face trimitere - Titlul III din Partea specială a Codului de procedură penală.

Norma de trimitere și dispozițiile aplicabile în mod corespunzător din titlul III al părții speciale din Codul de procedură penală au în vedere, potrivit art. 364 și art. 367 din Codul de procedură penală, dar și a altor dispoziții aplicabile în privința aducerii inculpatului la judecată, ipoteza în care *inculpatul* nu dorește să se prezinte la judecată, instituind regula aducerii lui în fața instanței, chiar cu mandat de aducere, la nevoie. Potrivit art. 364 alin. (1) din Codul de procedură penală: „*Se consideră că este prezent și inculpatul privat de libertate care, cu acordul său și în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, și a interpretului, participă la judecată prin videoconferință, la locul de deținere*”. Astfel, potrivit dispozițiilor titlului III, videoconferința reprezintă un mijloc subsidiar de participare la judecată, în toate fazele procesului penal, regula fiind aducerea inculpatului aflat în stare de deținere la judecată.

În aceste condiții, având în vedere regulile diferite stabilite de legea supusă reexaminării și dispozițiile precitate din titlul III din Codul de procedură penală - Partea specială, acestea nu pot fi aplicate în mod corespunzător.

Mai mult, instituirea prezenței persoanei condamnate prin videoconferință atunci când instanța nu consideră necesară aducerea sa la judecată, este cu atât mai necesară în condițiile în care modificările propuse art. 597 alin. (8) din Codul

de procedură penală, potrivit legii supuse reexaminării, nu prevăd nimic cu privire la situația în care condamnatul aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ nu se poate deplasa, din diverse rațiuni obiective, pentru a participa fizic la judecarea contestației la hotărârea primei instanțe, în ipoteza în care instanța dispune în acest sens.

În aceste condiții, apreciem necesară completarea normei cu o prevedere care să oblige instanța să asigure posibilitatea participării în condiții optime a condamnatului prin videoconferință la judecată, ca o garanție a exercitării efective a dreptului la apărare, garantat de art. 24 din Constituția României, în scopul asigurării unui acces efectiv la justiție și a dreptului la un proces echitabil, garantat de legea fundamentală și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Legea supusă reexaminării prevede, potrivit modificărilor aduse art. 597 alin. (2¹) din Codul de procedură penală, participarea la judecată a condamnatului aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ, prin intermediul videoconferinței. Din analiza conținutului normativ al modificării, nu rezultă cu claritate dacă în ipoteza în care instanța decide că nu se impune prezența fizică a persoanei condamnate, aceasta va asigura prezența condamnatului aflat în stare de detenție sau internat într-un centru educativ prin intermediul videoconferinței.

Cu alte cuvinte, deși dispozițiile modificărilor propuse ale art. 597 alin. (2¹) sunt imperative, ansamblul modificărilor nu clarifică relația dintre cele două modalități de participare și măsura în care participarea prin videoconferință este asigurată în mod obligatoriu atunci când instanța nu dispune aducerea la judecată a persoanei condamnate.

Ca atare, din perspectiva acurateței juridice de care este ținut legiuitorul în activitatea sa de legiferare, potrivit art. 8 alin.(4) și art. 36 alin. (1) din *Legea nr 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*, pentru claritatea reglementării, aspect care determină calitatea legii, apreciem că se impune clarificarea modificării aduse art. 597 alin. (2¹) și stabilirea, în mod clar, a faptului că participarea condamnatului privat de libertate la judecată prin intermediul videoconferinței are loc doar dacă instanța nu dispune aducerea sa la proces. Așa cum am subliniat anterior, pentru asigurarea egalității de tratament, dar și a dreptului la apărare, garanție a unui proces echitabil, în toate etapele sale, inclusiv în etapa de executare a hotărârilor penale, apreciem necesar ca acest aspect să fie expres prevăzut atât la judecata în fond a contestației la executare, cât și la judecata în calea de atac, aspect subliniat și de Guvern potrivit punctului său de vedere transmis pentru această lege.

În jurisprudența Curții Constituționale, au fost sancționate soluții legislative care nu prevedeau aducerea la judecată a condamnatului arestat, situația fiind similară cu cea adusă în discuție prin prezenta modificare legislativă.

Astfel, prin Decizia nr. 187/2023, Curtea Constituțională a reținut că: „În ceea ce privește dispozițiile art. 460 alin. 2 din Codul de procedură penală (n.n. – reglementau contestația la executare în vechiul Cod de procedură penală), Curtea constată că acestea sunt contrare celor ale art. 24 din Constituție, referitoare la dreptul de apărare, deoarece prevăd că la instanța de executare competentă să rezolve diferite situații privind executarea hotărârilor penale, între care și soluționarea unei cereri de liberare condiționată, ca în speță, condamnatul arestat nu este adus, în mod obligatoriu, la judecată. Într-adevăr, textul prevede că cel condamnat, aflat în stare de arest, este adus la judecată numai în cazul în care i s-ar putea agrava situația sau când instanța consideră necesară prezența acestuia. Or, lipsa condamnatului de la judecată, chiar în cazurile în care nu i s-ar putea agrava situația sau când instanța apreciază că prezența sa nu este necesară, îl pune pe acesta în imposibilitatea de a-și exercita personal dreptul la apărare, iar nu numai prin apărătorul numit din oficiu.

De altfel, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții ale Codului de procedură penală care lăsau la aprecierea organelor judiciare aducerea învinutului sau inculpatului în fața acestora, deși exercitarea deplină a dreptului la apărare reclamă prezența obligatorie a acestuia. Astfel, prin Decizia nr. 348 din 18 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 63 din 29 ianuarie 2002, Curtea Constituțională a constatat că dispoziția "numai dacă instanța consideră necesar", cuprinsă în art. 402 alin. 3 din Codul de procedură penală, este neconstituțională, fiind contrară art. 24 din Constituție. Soluția și considerentele din această decizie sunt valabile, în principiu, și în cauza de față.” (Decizia nr. 187/2003).

Data fiind necorelarea dispozițiilor din legea supusă reexaminării, se poate ajunge în situația în care instanța nu consideră necesară aducerea la judecată a persoanei condamnate, iar acesta să nu fie prezent nici prin videoconferință, aspect care ar fi contrar jurisprudenței expuse mai sus.

În concluzie, absența unor norme clare, precise prezintă riscul unor interpretări divergente în practică. Pentru a asigura o interpretare și aplicare unitară a textelor de lege modificate, apreciem necesară completarea normelor în discuție astfel încât din conținutul acestora să rezulte fără echivoc, faptul că în ipoteza în care instanța nu dispune aducerea la judecată a condamnatului aflat în stare de detenție

sau internat într-un centru educativ, atât la judecarea în fond a contestației la executare, cât și la judecarea căii de atac prevăzute la art. 597 alin. (8) din Codul de procedură penală, condamnatului să îi fie garantată participarea la proces prin videoconferință, în prezența apărătorului ales sau numit din oficiu și, după caz, a interpretului.

Față de argumentele expuse mai sus și având în vedere competența legislativă exclusivă a Parlamentului, vă solicităm reexaminarea Legii pentru modificarea art. 597 alin. (2), (2¹) și (8) din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
NICUȘOR-DANIEL DAN

